

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja

1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polii.

List za šolo in dom.

Velja

za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 17.

V Ljubljani 1. septembra 1872.

Tečaj XII.

Jezikov poduk in vernost v šoli.

Newton, globoko misleč naravoslovec in sloveč matematikar, je vselej, kedar je spregovoril božje imé ali kedar ga je slišal izgovoriti, odkril svojo glavo, pokazat čast temu, ki je vse stvarí-na svetu, naj večje in naj manjše, vstvaril. Jean Paul, slavni pisatelj, pravi: „Newton je učitelj verozakona, akoravno ni to z besedami povedal“. Javoljne bodo pri teh besedah zadovoljni tisti, kateri hočejo verouk stisniti na verozakonski nauk, katerim je verouk nauk za pamet, a ne za serce in voljo. Kdor se vendar derži pravila, da verouk zapopada vsega človeka, tako da učenec ne napreduje ne le v vednosti, ampak da tudi prihaja vedno boljši; kdor pa premisli, da je naj boljša naj bistrejša glava pri spridenem sercu enaka tempeljnu, kateri je postavljen nad roparsko jamo, ta nam bode pritegnil, da je bil Newton tudi brez besedi dober učenik verozakonika.

Ali ne more tudi učitelj jezikoslovnega poduka v tem smislu biti dober učitelj verozakona? Smoter jezikovega poduka je gotovo, da otroci razumejo jezik in se naučé pravilno govoriti in pisati; vsaki pa tudi vé, da podučevanje mora tudi odgajati, sicer le samo uri ali dresira brez prave vrednosti. Herbart, izmed naj bolj modrih mož v novjšem času, ne pozná podučevanja, ktero bi ne odgajalo, in le takrat, ako greste poduk in odgoja roko v roko, približuje se človek smotru duševne in nraune popolnomasti, katerega mu je Bog postavil. Tudi učenik jezikoslovja mora odgojevalno podučevati in podučevaje odgajati.

Odgoja pa je le takrat popolna, kedar gojenca napeljuje v vernost. Slavni šolski mož, posebno, kar se tiče odgoje in nauka, Kellner pravi: „Odgajaj človeka, da bode Kristusu podoben, ter njega posnemal“. Nauki, kateri se predavajo, so različni, tedaj je tudi način, po katerem se pri njih oziramo na odgojo, zeló različen; mislimo le na naravoslovje, zgodovino in številenje!

Tudi pri jezikovem poduku se more odgajati; kdor to resno predvadi, tudi najde pot, po kateri hodi.

Naj prej pride nadzorni nauk. Otrok našteva stvari, ktere vidi na polji, na travniku, v gozdu, prikazni na nebu. Kaj je tedaj bolj naravno, ako učenik vpraša otroka, če pa tudi vé, kdo je vse vstvaril. Otrok imenuje domače ljudi, očeta, mater, brate, sestre. Učitelj pristavi potem še nektare besede, od dolžnosti otrok do staršev i. t. d. Potem pride na versto berilo, na ktero se naslanja jezikoslovni poduk. Berila imajo veliko vaj, otroci se vadijo, vaje slovensko razumevati, čutstvo do lepega se pri njih zbuja; izobraževati se mora pa tudi serce za nrvnost in čednost. Berila imajo raznega blaga na ponudbo, učitelj ima priliko, porabiti berilo v odgojo; vendar je resnično, da berila, kteremu bi se ne moglo nič očitati, še ni bilo in ga tudi ne bo. Vsaka reč je dobra le za svoj čas ali dokler kaj boljšega ne pride. — Vse pa je pri učitelju, da pozná nrvski izaklad, kteri je zakopan v nekterih vajah in ga zna porabiti. Duha in mišljenja mora takega biti, kakor je bil Newton, potem pa bo tudi dober učitelj verouka. Tak učitelj je pa poleg tega prav lahko izversten slovničar, kakor je bil tudi Angličan Newton izversten matematikar.

Sailer, slavní mož v versko-nrvni literaturi, tirja od čitatelja, da mora pri branji namen imeti, napredovati boljše in modrejše; dalje še tirja, da se branje obrača na življenje; take tirjatve se stavijo tudi na učitelja pri razlaganji beril, ako spolnuje to, kar tirja od njega država, cerkev in dom. Njegovi otroci bodo znali brati, pri branji pa si nabrali koristnih naukov za vse svoje življenje.

Učitelj ne vtegne moralizirati, zato so ure za kerščanski nauk. To je resnično, a zato kar se tukaj nasvetuje, ni treba dolgih ali dolgočasnih razprav in premišljevanj; beseda o pravem času, opomba na pravem mestu je iskra, ktera pade v mlada serca. Le mislimo si nasprotno! — Dasiravno otroci slabo raji zapomnijo in v spomínu obderžé, vendar tudi lepa beseda ni vselej zgubljena. Vsaka berilna vaja tudi ni zato pripravna; ako je pa vaja slovniško merodajavna, je pa za šolo posebne koristi, ker ž njo doseže, da otroci jezik spoznajo, pa si tudi nabirajo lepih naukov za življenje.

Zgledi pojasnujejo slovniška pravila; tudi pri njih se lahko oziramo na nrvnost. Vsikako pri zgledih ni samo gledati na to, da so slovniško pravilni, marveč tudi na zaderžaj, in zgledi za slovniška pravila naj bodo v malem jezikoslovni poduk to, kar so v večem berilne vaje. Janežičeva slovnica n. p. jemlje naj več zglede iz narodnih pregovorov, pa od naj boljših slovenskih pisateljev, ter ima prav dobre zglede. Učitelj, kteremu je šola pri sercu, si bo pri jezikoslovnem poduku nabiral zglede, kteri imajo jezikoslovno veljavo, kterih zaderžaj se pa tudi ozira na nrvnost.

Najdejo se pa taki zgledi, ktere tukaj priporočamo pri naših naj boljših pisateljih; le poiščimo jih! Pri tem je pa treba na to gledati: Ni vsak stavek že zato, ker ga je ta ali uni slavn pisatelj pisal, že pravilen; vsakemu včasih pero zadersne, in kedar iščemo zgledov, ozirajmo se tudi na napredek v jeziku, kar se tiče sloga in oblik; zakaj, marsiktera oblika, ki je bila pred 20 letmi navadna, je že sedaj zastarela.

Tretji pripomoček, ktereга se učitelj lahko posluži, da zbuja pravnost in vernost pri učencih, je gradivo za spisovanje. Kaj pak, da je jezikovo izurenje poglavitni smoter, za ktereга naj se prizadeva učitelj napredovaje od lahkega do težjega; kedar gre pa zato, kakošne naj bodo vaje za spise, naj pa pred vsem gleda na odgojo. — Vsak vendar lahko spozná, koliko blaži serce, ako učenci razloge za to in uno pravno resnico sami iščejo; globoko v sercu jim bo to obtičalo in se pri njih v kri in meso spremenilo. Spominjam se dobro svojega nekdanjega učitelja, kteri nam je dajal v izdelovanje naloge, kterih zaderžaj je bila pravna resnica. Ta učitelj je bil izversten učitelj verouka, dasiravno ni podučeval v verozakonu. Poglejmo različne vaje spisovanja!

Kedar učitelj popisuje stvari v naravi, ni dosti, da samo našteva, kar je opazil, temuč naj občuduje nad stvarmi priličnost, lepoto in modro napravo; naj se ozira pa tudi na tistega, kteri je vse naj večje in naj manjše tako modro napravil in je preskerbel s tistimi pripomočki, s kterimi dosegajo svoj namen. Ravno tako se mu bode zbujal verski čut, kedar bo opisoval prikazke v naravi. Krasota zvezdnatega neba, jasnega večera, veličastvo zahajajočega solnca, vse to zbuja pri učencu misel na tega, kteri je veličasten in velik v svojih prikazkih; kedar nas grom pretresa ali sladak zaspanec zaziblje, kedar oblači naša polja v naj bolj pisano obleko ali kedar jih zavija v okorno ozebljino. V kratkem rečeno: kamor se učenec ozira, povsod naj spoznava božja čuda.

Povesti, ktere pišejo učenci doma ali v šoli, so prav pripravno sredstvo v versko-nravno izobraženje. Kakor se v zgodovini kaže neskončna modrost božja, ktera vodi ljudstva in deržave, da pridejo do odmenjenega smotra, tako se tudi kaže roka božja pri posamesnem človeku, ktera sedaj razliva svoj blagoslov nanj, sedaj mu pa pošilja križe, da ga varuje krivih postav, ter ga pripelje do večnega namena. Zgodovina je učiteljica življenja, ker nam kaže nad posamesnimi osebami, kako lepa je krepost in kako ostudna hudobija; tako naj se tudi učenec po učiteljevem navodu iz povesti, ktera se mu za spisovanje nalaga, uči čednost ljubiti in hudobijo sovražiti.

Še bolj pa, kakor popisovanja in povesti, so pa spisne vaje premišljevalnega zaderžaja temu namenu vgodne. Od razlaganja naj bolj prostega zaumena noter do celih obravnav ima učitelj obilno gradiva, da seje dobro seme v sercu svojih učencev. Kedar učenec razpravlja bistvo strahu

božjega, ljubezni do bližnjega, rodoljubja i.dr., dobiva dovolj dušne hrane ne le za um, temuč tudi za serce in voljo. Kedar razlaga izreke, katerih zaderžaj je npravna resnica, bodisi iz starih ali novih časov, ne bode se uril samo v jeziku, temuč priučil se bode tudi naukov za družinsko in npravno življenje.

Razumeva se pa samo po sebi, da je pri teh ali drugačnih spisnih vajah pglavitni smoter izurjenje v jeziku; razume se pa tudi samo po sebi, da npravnost in vera ne more povsod biti predmet spisovalnih vaj; vendar pa ne sme pri jezikoslovnem poduku učitelj nikdar pozabiti, kaka lepa prilika se ravno pri jezikovem poduku ponuja, da pospešuje pri učencih npravno-versko odgojo. Učitelj, kateri moli s svojimi učenci: „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ — bode tudi tukaj skerb, da spolnuje dolžnost kerščanskega gojitelja.

Ukaz

ministra za bogočastje in uk dné 22. junija 1872, s katerim se določuje o otročjih vertih in njim podobnih zavodi.

A. Otročji verti.

a) *Namen in vredba.*

§. 1. Otročji vert ima nalog, da podpira in spopolnuje domačo izrejo otrok, preden so za šolo vgodni, tedaj da pripravlja otroke po vredjenih vajah telesa in čutov, in po naravnem izobraževanju duha za poduk v ljudski šoli.

§. 2. Pomočki pri izreji v otročjih vertih so: Opravila, katera izobražujejo nagib do delavnosti, za stvaritev in upodobljenje, gibalne igre s petjem ali brez njega, nadzorovanje in pogovarjanje od stvari in podob, zgodbe in resnice, poslednjič pa lahna vertnarska dela. Vsako podučevanje, kakor v šoli je strogo sključeno.

§. 3. V otročji vert se ne jemljejo gojenci pred četrtem letom starosti, in izpustiti se morajo po državni šolski postavi dné 14. maja 1869 (§§. 21, 23), ko šesto leto dopolnijo. Jemljejo in izpuščajo se otroci po željah staršev vsaki čas.

Otroci, kateri imajo kake betege, da se je zavoljo njih bati za druge stranke, se ne jemljejo v otročje verte.

§. 4. Pod pogoji §§. 5—16 tega ukaza morejo otročje verte vstanoviti dežele, šolski okraji, krajne občine, društva, kakor tudi vsak samostalen zasebnik poštenega vedenja.

Da se otovorijo taki zavodi, je treba, da privoli deželna šolska oblast.

Otročji verti, katere vstanové dežele, šolski okraji in krajne občine, imenujejo se javni, katere so pa društva in zasebni zavodi vstanovili in za nje skerbé, imenujejo se zasebni zavodi.

§. 5. Otročji vert je samostalen, ali v zvezi z ljudsko šolo. Vsaki dan, izvzemši nedelje in praznike, ima opraviti z otroci dopoldne 2 — 3 in popoldne po 2 uri; vredi se pa tudi lahko tako, da jemlje otroke tudi za drugi dnevni čas v varstvo in hrano.

§. 6. Število otrok, katere nadzoruje ena oseba, je naj več 40.

§. 7. Prostori, namenjeni za otročje verte, morajo vhode imeti zložne in varne, biti v čisto zdravem kraju; biti morajo svetli in dosti prostorni, da se otroci lahko razprostirajo. Ako je mogoče, naj ne bo stopnic.

Pri otročjem vertu naj bo razun pripravnih sob ali dvoran tudi zadosten, prijazen in zavarovan prostor za igre in gibanje na prostem t. j. vert ali dvorišče s prostori za igranje. Izjeme se dopuščajo le v velikih mestih ali pri zasebnih otročjih vertih.

§. 8. Otročji vert mora imeti potrebna sredstva v nazor in opravek, potrebne klopi ali sedeže, mize, po katerih so čerte potegnjene in pristojne priprave za telesne potrebe otrok.

§. 9. Vsaki otročji vert naj se vodi po pravilih in opravičnem načertu, kakor je za tisti kraj naj bolj pristojno.

§. 10. Vstanovnik je odgovoren za vnanjo opravo, vodja ali možki ali ženska pa za pedagogično vodstvo v njem.

§. 11. Vodstvo otročjega verta, katero je v zvezi z ljudsko šolo, spada vodju ljudske šole.

Vodje, možki ali ženski, morajo biti nravni in neoporekljivi, 24 let stari; morajo imeti naj manj spričalo zrelosti za ljudske šole in morajo dokazati, da so tri mesece poslušali v dobro vredjenem otroškem vertu, ter tako spoznali odgojo v otročjih vertih. Da ni potreba spričala zrelosti priložiti, dovoljuje le minister takrat, ko se je po drugi poti dokazala potrebna pedagogična vednost.

§. 12. Praktična odgoja v otročjih vertih in prav pravo občevanje pripada vertnaricam, katere dokažejo ukazano zmožnost za ta posel. Voditeljica, ako tudi ima zmožnost za ta opravek, tudi more biti učiteljica pri otročjih.

§. 13. Stražnica v otročjem vertu sme biti vsaka terdna in na duhu zdrava, in v nrafskem oziru neoporečena ženska.

§. 14. Kdor je vstanovil otročji vert, skerbí tudi za vodjo, za otročje vertnarice in za strežnice, samo da to naznanja krajni šolski gosposki. Ta tudi določuje, se li kaj plačuje in koliko za porabljenje otročjega verta.

§. 15. Kedar se kaj spremeni pri vodstvu ali ravnateljstvu otročjega verta ali kedar se zamenja stanovanje, naznanja se to pred izpeljevanjem krajni šolski oblasti.

§. 16. Obiskovati otročji vert je občinstvu, kedar se za to oglasi, vsikdar pripuščno.

§. 17. Otročje verte nadzoruje šolska oblast. Didaktično-pedagoško nadzorovanje spada c. k. okrajnemu šolskemu nadzorniku. Sicer pa nadčuva javne otročje verte krajna šolska oblast, zasebne otročje verte pa okrajna šolska oblast.

Okrajni šolski oblasti je na prosto voljo dano, da privzame v neposredno nadčuvanje javnih šolskih vertov odsek gospà iz občinarjev. Ta odsek ima potem nalog, da obišče zavod od časa do časa, in stavi krajni šolski oblasti nasvete, kateri se mu zdijo pripravi za pospeševanje zavodov.

§. 18. Otročje verte, po katerih se po pravilih, tukaj povedanih, ne bode ravvalo, ali kjer se pokažejo napake namen ovirajoče, zatvori deželna šolska oblast.

b) Izobraževanje otročjih vertnaric.

§. 19. V izobrazo otročjih vertnaric, kolikor tega ne prevzamejo izobraževalnice za učiteljice, vstanové se posebni tečaji na posamesnih tih zavodih.

§. 20. Spričala zrelosti, v katerih je dokazan dober spraševanjski napredek zastran teoretično-praktičnih vednost otročjega verta, šele dobí pravno veljavo za vmestitev za otročje vertnarice.

§. 21. Zastran vredbe posebnih tečajev za otročje vertnarice (§. 19) veljajo posebna določila.

I. Učni tečaj traja eno leto. Več od 40 gojenk se ne sme sprejeti.

II. Za sprejetev je potreba:

1. Starost ne manj od 15 in ne višej od 30 let;
2. telesna sposobnost;
3. нравska neoporekljivost;
4. tolika mera vednosti in zmožnosti, kolikoršna je določena po šolskem in učnem redu kot učni smoter ali cilj za splošne ljudske šole in to se dokaže po sprejemni preskušnji.
5. muzikalni poduk in dober glas za petje.

III. Učni nauki so:

1. pedagogika, v ozir na izrejo malih otrok in teorijo otročjih vertov;
2. navod za opravila in igre otročjega verta;
3. jezikov in rečni poduk: branje in vaje v spisovanji, podučevanje o razgovoru naravnih stvari in podob, pridobljenje ali priučenje tvarin, katere se imajo pripovedovati, poočitovati in iz glave učiti in navod, kako naj se to praktično izvršuje;
4. geometrično oblikoslovje in risanje oziraje se na potrebe otročjega verta.
5. petje;
6. telovadba.

Poleg tega se imajo pripravnice tega tečaja vse leto pod pripravnim navodom praktično vdeleževati delovanja v otročjem vertu.

Učni črtež sestavi naučni minister.

IV. Ko je dokončan učni tečaj, dobijo gojenke na podlagi dobro doveršene (teoretično-praktične) preskušnje spričalo sposobnosti za otročje vertnarice.

§. 22. Spričalo sposobnosti zadobi tudi tista, katera se je sama učila pa se izobraževala za poklic otročje vertnarice, poslušaje naj manj tri mesece v dobro yredjenem otročjem vertu, in je dobro dostala teoretično-praktično preskušnjo na kaki c. k. učiteljčini izobraževalnici.

§. 23. Poleg posebnih učnih tečajev na javnih učiteljčnih izobraževaliških morejo združeni biti tudi tečaji za izobraževanje otročjih vertnaric z dobro vredjenimi javnimi ali zasebnimi otročjimi verti, ako naučno ministerstvo to dovoli. Taki učni tečaji morejo dobiti od ministra pravico da izdajo državno-veljavna spričala (pravico javnosti) pod temi daljimi pogoji, da se učni črtež bistveno ne oddaljuje od učnega tečaja na učiteljčnih izobraževalnicah, in da se pri vmestenji učiteljev prosi poterjenje deželne šolske oblasti, in da sklepno spraševanje vodi njeni odposlanec, ter se brez njegovega privoljenja ne sme dati spričalo zmožnosti.

§. 24. Spričala zmožnosti za otročje vertnarice, katera se dobi zunaj dežel zastopanih v državnem zboru, potrebuje priznanja naučnega ministra.

c) Pripravljalno izobraževanje ženske mladosti po otročjem vertu za odgojo in otročje oskerbovanje.

§. 25. Dekliči v višjih razredih ljudskih in meščanskih šol naj se razredoma privzamejo, da se vdeležé iger in opravil otročjih vertov.

Sicer ima vsaki vodja moški ali ženski pravico dekličem, katere so svojo šolsko dolžnost spolnile, dajati navod, kako otroke naravno izrežati, ter o storjenem napredku narejati spričala.

B. Otročje varovalnice.

§. 26. Otročje varovalnice imajo nalog, da sprejemljejo otroke delajočih staršev, da čujejo nad njimi in jim dajo kaj primernega opraviti, da taiste vadijo snažnosti, reda in lepega vedenja, ter budé pri njih lju-bezen do dela.

Tudi v te naprave se otroci ne jemljejo pred tretjim letom.

Da se napravi otročja varovalnica, je treba privoljenja deželne šolske oblasti, katera vsikako stavlja tudi pogoje, pod katerimi se naprava dovoljuje.

Za nadčuvanje otročjih varovalnic veljajo ravno tisti pogoji, kakor za nadzorovanje otročjih vertov. Gleda se pa poglobitno na to, da je naprava takošna, da zadostuje tirjatvam, katere stavi v sedajnost peda-

gogika in zdravstvenost, in da je izključen vsak šolski poduk od teh naprav.

C. Jasli.

§. 27. Strežajnice ali jasli, v katerih se streže iz človekoljubja otrokom spod treh let, ker starši tega ne morejo storiti, podložne so samo zdravstveno-policijskim določbam.

Stremayr s. r.

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

37. Na Českem je bil naslednik slavnemu Dobrovskemu Váceslav Hanka (r. l. 1791, u. 1861). Zaslovel je vzlasti po Zelenogorskem in Kraljedvorskem rokopisu, dajal Dobrovskega spise poznej na svetlo v primernih oblikah, posebej Remski (l. 1846) pa Ostromirov (1853) spominek, zložil tudi staroslovensko slovničico v českem pa v ruskem jeziku, ter je verlo deloval v pospeh slovanske vzajemnosti.

Metelko, duha nekako Hankovega, je bogoslovcem razlagal staroslovenščino nekoliko že l. 1848. Konec l. 1849 dá po Novicah v 52. listu na znanje: „Prihodnjo sredo, 2. prosenca, in dalje ob sredah od 11. do 12. ure, bom v izbani 2. léta bogoslovstva staroslovenščino razlagal. Gospodje, tega uka željni so povabljeni“. Novembra 1853 je pričel učiti staroslovenščino posebej v 7. gimnazijskem razredu, in Novice napovedovaje le-tá nauk v 95. listu pišejo: „Ker je važnost staroslovenščine poslednji čas od vseh strani slavno spoznana, se je nadjati, da bojo g. profesor toliko učencev imeli, da bo prostora manjkalo“; in v 97. pravijo: „Veselo je slišati, da okoli 80 učencov imajo“. — Učil pa jo je dvakrat v tednu, ob sredah in sabotah. V ta namen si je sestavil nje sklanjatev in spregatev po Dobrovskitu in po Kopitarju, ter po unem imenoval jo navadno „das Altslavische“, „lingua sacra“, poznej pa po Miklošiču le „staroslovenščino“. Razun oblikoslovja je narekoval nekoliko iz Vostokovega Ostromira (l. 1843), ter iz svojih Brizinskih spominkov. Kar je pa Hanka jel dajati na svetlo staroslovenske reči, je kakor Miklošičeve tudi té naročeval Metelko in razširjeval med svojimi učenci. Vidi se to iz naslednjega Hankovega pisma:

Ew. Hochwürden

Hochgeehrter Herr!

Jetzt werden es 27 Jahre sein wie mir Dobrowský Ihr Lehrgebäude der Slowenischen Sprache in die Hand gegeben, ein Exemplar, welches der selige Kopitar in Ihrem Namen unserem Meister gesendet hat; das

nämliche Exemplar mit der Aufschrift Kopitar's „Summo Dobrovio DDD. Auctor“ (steht in der Bibliothek des böhm. Museums). Wir sind also alte Bekannte, und zum Andenken dieser Bekanntschaft hab ich dem Packet der 30 bestellten Exemplare Světoje Evangelije po Ostromirovu spisku (naslove je pisal cirilski) für Ew. Hochwürden Sazavoemmauskoje světoje Evangelije, dann noch ein Exemplar Ostromirovo und Božestvennaja služba mit glagolitischen Lettern beigelegt, mit der Bitte sie gütig von mir anzunehmen, so wie 10 Exemplare Počátky posvátneho jazyka slovanského, Pravopis český und Pravopis ruskočeský Ihren Zuhörern gratis zu vertheilen. Der ermässigte Preis des Ostromirer Evangeliums ist 40 Kr. Conv. Ich wünsche Ew. Hochwürden feste Gesundheit, und Ihren Zuhörern guten Fortgang, auf dass sie unsere vernachlässigte Slavia in ihrer langersehten Blüthe fördern.

Prag am 30. Octob. 1853.

Ergebenster Diener

Václav Hanka.

Morebiti mu je Metelko, naročivši še 9 iztiskov Ostromirovega Evangelija, pisal po slovenski, ker mu je Hanka nato poslavši verh naročenih spominkov „gratis 9 Kralodvorskyh rukopisů v preložení juhoslovanskem a 9 praktickych částek ruskeho jazyka“ v Praze 22. brezna 1854 odpisal po česki, kjer tudi pravi:

Výsoce důstojný Pane!

Velice imu potesilo čísti vo Vašem psaníčku, že studium staroslovanského jazyka u Vás radostný prospech činí . . . Pripojuju Vaši Důstojnosti obraz našeho mistru Dobrovského, jak vyhlízel jest v predešlém století t. j. 1796.

Bůh daj zdraví na dlouhá leta.

Koliko je potem l. 1853—54 Metelko razlagal staroslovenščine in kako, ne vém. L. 1849—50 sem bil njegov učenec v 7. gimnazijskem razredu, in hoté nekoliko bolje se izuriti v slovenščini rad hodim z J. Božičem iz 8. razreda edin v staroslovenski nauk, k kteremu je razun več bogoslovcev prihajal tudi tedanji pastirstva učenik g. Janez Poklukar. V gimnaziji je slovenščino učil Metelko navadno le po nemški, staroslovenščino pa je razlagal po slovenski. Dobro še pomnim, da se mu je samo kar smejalo, ko nas je l. 1850 v kratkem nagovoru pervikrat pozdravil. Spisal si je bil tisti nagovor v Metelčici, za l. 1853—54 pa s prav malo spremembami v Gajici in že v tako imenovanih novih oblikah tako-le:

»Ljubi moji prijatli! me prav veseli, de se vas je toliko tukaj zbralo, kteri želite doveršeno znanje našega maternega jezika zadobiti, in si prizadjeti s staroslovenščino se dobro soznaniti; ker veste, de staroslovenščina je podloga ne je našega maternega jezika, ampak tudi vsih drugih slovanskih narečij. Kdor

tedaj hoče doveršeno znanje katerega koli slovanskega narečja doseči, se mora z oblikami staroslovenščine dobro soznaniti. — Tudi imamo slavne spominke v svojem maternem jeziku od prvih oznanovavcev kerščanstva v tem kraju iz osmega stoletja, te slavne spominke pa le tisti zamore prav razumeti, kateri se je z oblikami staroslovenščine dobro soznanil. — Silno lepi nagovor iz desetega stoletja, ki je po vsem slovanskem svetu med učenimi slavno znan, bil je namreč že pred več leti v Petrogradu, v Pragi, na Dunaji in v več drugih mestih natisnjen in razlagan, ta pravim, tako slavni nagovor nas mora tolikanj bolj veseliti, ker ima svoje začetje prav iz našega kraja, iz naše dežele: Frisiški škof Abraham ga je imel, kakor menijo učenjaki, tukaj v Škofji Loki. Toliko vsaj vemo za gotovo, da je bil škof Abraham slovenskega rodu, da mu je cesar Oton II. v letu 974 Loško grajščino podaril, in da je po tem škof Abraham več časa v Loki stanoval. Verjetno je tedaj in skorej se ne more drugač misliti, da je škof Abraham ta slovenski nagovor tukaj med svojimi slovenskimi podložnimi imel, ne pa v svoji škofiji v Frizingi med zgolj nemci. — Naj bo že to kakor hoče, zdaj le še vprašam, koga bi ne veselilo vedeti, kakšen je bil naš materni jezik pred 900 leti? In to vidimo prav razločno v Abrahamovem nagovoru. Kdo bi se tudi ne čudil, da se naš materni jezik od tistega časa ni veliko bolj spridil in popačil, ker je bil 900 let popolnoma v nemar puščen. Njega ohranitev nam priča, da ima naš materni jezik sam v sebi veliko moč, krepko življenje in obilno zalogo, da je mogel toliko stisk prenesti, toliko ran, ki mu jih je ptujščina stotila, zaceliti, toliko krivim poravnati in se po teh okoliščinah v dosti dobrem stanu do naših časov ohraniti. —

K našemu namenu je nar. potrebniji, da se z oblikami staroslovenščine dobro soznamo, tedaj bomo začeli sklanjati.

Letošnja šolska naznanila.

„Letno sporočilo čveterorazredne deške šole v Škofji Loki“ ima na prvi strani znani sostavek (po „Soči“): Dobre šole in slovenski starši. Učili so štirje učitelji in dva duhovna pomočnika. Zraven navadnih šolskih naukov podučevalo se je tudi v sadjereji. Učencev bilo je v vsakdanji šoli 215, v nedeljski pa 127, vkup 342. — „Razreda“ učenek v dekliški obertnijski glavni šoli pri Uršulinkah v Škofjiloki kaže v vnanji šoli vsakdanjih in nedeljskih učenek 585. — „Letno sporočilo čveterorazredne ljudske šole c. k. rodnika v Idriji“ ima na čelu znameniti stari program idrijske šole l. 1811 in 1812. Šolsko naznanilo kaže štiri učitelje, dva gg. duhovna, katerih eden je začasni vodja in tri učiteljice. Zraven zapovedanih šolskih naukov podučevalo se je tudi v godbi. Tù je tudi naznanjeno veliko število (176.447) metuljev (64 fantov), ki so jih ondašnji učenci to leto polovili. Učencev je bilo v vsakdanji šoli 489, v nedeljski šoli pa 142, tedaj ukup 631. — „Jahresbericht der vierklassigen Volksschule zu Rudolfswert“ pri oo. Frančiškanih ima na koncu kratek pa primeren slovenski sostavek: „Poslednje besede šolskega vodja do učencev IV. razreda“. V tej šoli je podučevalo pet učiteljev, kateri so imeli vkup

161 učencev. — „Letno sporočilo čveterorazredne ljudske šole v Postojni“ naznanja štiri učitelje enega g. kateheta, in eno učiteljico, kateri so v vsakdanji in v nedeljski šoli podučevali 349 učencev in učenk. Zraven navadnih šolskih nauk učila se je tudi zadjereja in v dekliški šoli tudi pletenje in šivanje. — „Letno sporočilo čveterorazredne ljudske šole v Černomlji“ ima na čelu besedo do staršev, potem naznanja 3 učitelje in enega g. kateheta, kateri so v 3 razredih podučevali 404 učence, v nedeljski šoli pa 136, tedaj vkup 540 učencev. — „Erster Jahresbericht der k. k. Bildungsanstalt für Lehrerinnen zu Laibach 1872“ pové, da se je izobraževalnica za učiteljice po min. ukazu letošnje šolsko leto pervikrat v Ljubljani začela 7. okt. preteč. l., in se je končala 27. jul. t. l. Začasno ravnateljstvo oskerboval je ravnatelj g. Bl. Hrovath; v zapovedanih naukih podučevali pa so gg.: Mih. Lazar, duhovnik, zač. glavni učitelj, V. Linhart, Fr. Globočnik, Ivan Tomšič in učiteljici El. Škofic in Ana Bold. Učenk je bilo na koncu šolskega leta 23 in 1 poslušalka, se vé, da vse le v 1. letu. Novo šolsko leto začelo bode se 1. okt. t. l. Gojenke, ki pridejo v to izobraževalnico, morajo biti 15 let stare in opraviti spraševanje, katero bode 2. okt. t. l.

Odgovor ljudskega učitelja na sostavek v letošnjem „Jahresberichtu“ c. k. izobraževalnice za učitelje v Ljubljani „Zur Lehrerfortbildung in Krain“.

Pregovor pravi: „Klin s klinom“! nemški pa: „Auf einen harten Klotz gehört ein derber Keil“. Tako pravim tudi jaz ubogi učitelj na deželi. Da, res ubogi smo; kajti ne samo, da smo slabo plačani, nas še naši nadzorniki in druga druhal obrekuje pred vsem svetom, kakor da bi mi kranjski učitelji ne bili zmožni, se dalje izobraževati. Ker ni bilo repate zvezde na nebu, prišla je namesto nje nova čudna zvezda, ktera se sicer ni na nebu, ampak na šolskem horizontu prikazala, in je pri nas napravila veliko večje gibanje in šumenje, nego znani napovedani komet.

Poglejmo, kaj nam vse pravi ta glasoviti sostavek! Kar se tiče narodnosti, ne rečem družega, nego to, da nam je znanje slovenskega jezika tako potrebno, kakor vsakdanjega kruha, in nemškiga pa, kakor dobre jedi, ker s samim kruhom ne moremo lahko shajati.

Pervi trije listi prinašajo nekoliko resničniga. Ne more se tajiti, da je naše ljudstvo tù pa tam na deželi neotesano in da je učiteljeva skerb ljudstvo izobraževati; vendar pa naše ljudstvo ni še dospelo do takih grozovitosti, do kakoršnih so že prišli tako imenovani „pervi narodi na svetu“.

Ako boste pa Vi, g. pl. Gariboldi, svoje učence tako učili, kakor kažete na 19. strani svojega sostavka, ko zasmehujete in zasramujete učitelje, da je „Gehorsam und Demut“ njih „Hauptcharacteristicum“, potem se ne bomo čudili, ko bi naš narod imel „Ungehorsam in Hochmut“ za „Hauptcharacteristicum“. Veselimo se pa učitelji, da nas je naš nadzornik g. pl. Gariboldi, ko nas je mislil obrekovati, zelo počastil, kajti naša pokorščina in vdanost do duhovske kakor do svetne oblasti, dela nam le čast, nikdar pa sramote pred poštenim svetom.

Dalje pravite, da učitelji na deželi na Kranjskem ne morejo se dalje izobraževati, ker nimajo časa zavoljo drugih opravil, ktere morajo opravljati, zarad njih slabega materialnega stanja, zatorej si tudi potrebnih učnih pripomočkov ne morejo napravljati; toda, vprašam Vas, kako se vjema to s tem (z 18. stranjo), ko pravite, da učiteljem na deželi nič ne manjka, in da ima vsega dovolj? Dalje se bere: „Učitelji so očetje velike družine in svoje otroke dobro preskerbujejo, in veliko jih je, ki so samo pri učiteljstvu, to je pri mastni učiteljski plači obogateli in so tudi posestniki“. G. pl. Gariboldi! povejte nam, koliko jih je in kateri so, ki so pri učiteljski plači obogateli? radi bi jih poznali! Se li more učiteljem za zelo škodo, ako gredo z trebuhom za kruhom, in si pristransko kaj prislužijo, ker od same učiteljeve plače živeti ne morejo? Mar ste Vi le iz zgolj ljubezni in gorečnosti do učiteljstva prišli na izobraževalnico? Kako to, da se je ljubezen do ljudskega učiteljstva v Vas še le sedaj vnela, ko so bile plače od 400 gold. na 1000 povikšane; zakaj niste prej tū sim prišli? Jaz se že trudim celih deset let ko učitelj, mežnar in organist, in si nisim zraven vse varčnosti in treznosti ne enega solda mogel prihraniti.

Potem nam kličete: „Emanzipieret euch!“ Kaj mislite s tem? Morda, da naj bi otesli mežnarijo in orgljanje? In potem — potem pa živeli od celih 50 ali 150 ali celó 180 gold. ko učitelji. Do sedaj ne znamo še čudežev delati, morda nas Vi naučite. Vi mislite, da je to tako lahko za nas učitelje, kakor konju, ko svojega jezdicca otrese! Ne! Učitelji nismo krivi tega, da smo mežnarji. Resnično rečeno: res nismo radi, pa vendar delo ne sramotí, ampak lenoba. Plačajte nas ko učitelje, in potem nam ne bo treba mežnariti, saj osebno ne.

Dalje nam očitata, da učence pri vsaki priložnosti k pobožnosti napeljujemo. Povejte nam vendar učitelja, ki je učil, da so „roke samo za molitev vstvarjene!“ Ali je to taka huda pregreha, ako učencem razkladam berila tako, da se razlaganje strinja z našo vero, in ali ni vera podlaga vsaki družini, vsaki državi? Kam zabredejo ljudstva brez vere, imate v zgodovini dovolj zgledov! Škoda, da ste zgodovinar, pa tega ne veste; ubogi in neumen kranjski učitelj! Vam mora to razlagati.

Na strani 17. pravite vendar nekaj resničniga, namreč: „Die Collectur macht den Lehrer zu einem privilegierten Bettler, zu einem notwendigen Uebel für die Gemeinde“. To je resnica; vendar bi bilo bolje, da bi Vi kot šolski nadzornik raji učiteljem na tihem iz teh zadreg pomagali, kakor pa stergane berače še bolj tergali.

Ravno na tisti strani pa zopet beremo, da, ko bo mežnarija od učiteljstva ločena, bode večina učiteljev učiteljstvo na kol obesilo in bodo raji samo mežnarji in orglarji; in pravite, da bi bila to velika sreča za deželo. Vederemo! Tù imamo zaušnico, dragi bratje, kakoršne do sedaj še nismo dobili; mi dosedanji učitelji nismo tedaj sposobni za sedanjó šolo, akoravno smo dostali vse skušnje, ktere je postava od nas tirjala. Vradnikom in vojakom, ki niso za službo, dajó penzijo; nam pa bi dali za penzijo mežnarijo. Lepa prihodnost po g. Gariboldijevem nasvetu!

Vprašam vas vse, ki ste v dosedanji ljudski šoli dobivali podlago za svoj stan, kako ste vendar dospeli v kako višjo stopnjo v življenji, ker vas niso izobraževali učitelji iz nove izobražovalnice?

Potem pravi naš g. pl. Gariboldi: „Die früheren Präparanden konnten sich bei ihrer geringen Bildung allerdings zu solchen Diensten hergeben; kein Mensch aber von einiger Einsicht wird der nach dem Lehrplane unserer neuen Lehrerbildungsanstalten ausgebildeten Kandidaten zumuten, dass sie Messner werden wollen“. Bratje učitelji! kako vam se dopada ta pohvala? Ali nam je že kterikrat kdo in kje tako zagodil? G. pl. Gariboldi hoče tedaj s temi besedami reči: Vsi učitelji, kteri niste hodili v mojo šolo, ste bedaki, in zavoljo tega niste za kaj boljšega, kakor za hlapce! To je filozofija in modrost, ktera Salomonovo presega. Ali ne veste g. pl. Gariboldi, da so že stari modrijani rekli, da je človek vedno učenec in da nihče vsega ne vé? Vaši rejenci pa se bodo v treh letih toliko vednosti navzeli, da je pričakovati, ko jih pošljete na deželo, da bodo vsi otroci naenkrat vsegavedni. Ne bo jim treba delati, ker po Vaših aristokratskih mislih je delati osramotivno (gemein). Po mojem mnenji nam za deželo vendar ni treba učiteljev iz vseučilišča. Vse drugo je veliko znati, in vse drugo dober učitelj biti. Namesto da bi Vaši učenci nevedne podučevali, jih bodo zaničevali. Kaj drugega je učiteljev posel, kakor nevedne podučevati in serca žlahtniti?

Ker pa g. pl. Gariboldi ne pozná in ne more poznati učiteljev po deželi, ampak pozná jih malo (rekel bi nič) le iz svojega okraja, zadene njegova sodba le nas iz ljubljanske okolice; in vendar govóri od vse dežele njegov spis. Tedaj na noge! Učitelji po deželi, ne dajte se tako nesramno pred vsem svetom obrekovati in zasmehovati! To bi bilo babje.

Ko bi g. pl. Gariboldi kot naš okrajni nadzornik z nami dobro mislil in nam hotel res pomagati (kakor delajo drugi dobri nadzorniki),

bi raji naše rane pozvedoval in jih s tem celil, da bi na pripravnem postavnem kraji za nas govoril in energično delal za izboljšanje našega žalostnega stana. S takim ravnanjem bi si bil serca vseh pridobil, in mi vsi bi mu bili za to zelo hvaležni. Ker pa je namesto, da bi bil po svoji instrukciji naš srednik in zagovornik, pa naenkrat naš zaničevalec in obrekovalec, nas to toliko bolj žali, ker se tega od njega nismo kar nič nadjali, in ker je bil z nami (moramo reči) vedno prijazen.

Kar pa nam g. pl. Gariboldi od našega „Tovarša“ in njegovega vrednika še posebej bléde, ne moremo verjeti, kako more sicer omikan človek tako govoriti in pisati. G. pl. Gariboldijev „Eingesendet“ v „Tagblattu“ od 19. t. m. ima pečat naj večje surovosti. Ko bi bil „Uč. Tov.“ in njegov vrednik res naš nasprotnik, bi bil že zavoljo našega stanú nespodoben tak napad. Kedar bode g. pl. Gariboldi toliko pisal in za zbujenje učiteljev na Kranjskem toliko storil, kakor naš „Tovarš“, bomo ga tudi bolje poslušali; a sedaj vemo, pri čem da smo. Bratje učitelji, naše geslo naj bode: „Vse za národno omiko, za vero in cesarja!“

V Šmartnem pod Šmarno goro 22. avg. 1872.

Leop. Suhadobnik,
ljudski učitelj.

Književstvo.

V Zagrebu je prišla na svetlo majhna knjižica pod naslovom: Što očkujemo od hrv. sabora?“ To knjižico je spisal gimn. profesor gosp. Peter Tomić in ima mnogo dobrega zerna, kar se tiče narodnih ljudskih šol. To, kar g. Tomić priporoča gledé ljudskih šol hrvaškemu zboru, to bi tudi mi prav živo priporočali našemu kranjskemu deželnemu zboru pri razpravi učiteljske plače. Cena tej knjižici je 30 kr. in se dobiva v Hartmanovi bukvarni v Zagrebu.

Prišla je na svetlo tudi knjiga pod naslovom; 1. obča hrvatska učiteljska skupština v Zagrebu. Izdal centralni odbor 1. obče hrv. uč. skupštine. Tù je na tanko popisano vse lansko zborovanje, hrvatskih učiteljev in je pridjan tudi imenik vseh vdeleževalcov tega zbora. Cena tej znameniti knjigi 1 gold.

Prišla je iz Celovca tudi: „Nova metrična mera“. Slovenskemu ljudstvu v poduk, veljá 10 kr. To priročnico priporočamo posebno ljudskim učiteljem in tudi učencem, ker je prav kratko in razumljivo pisana.

Šolsko obzorje.

Iz Ljubljane. God presvetlega cesarja se je 18. t. m. obhajal v Ljubljani in po deželi s slovesnimi cerkvenimi opravili in z raznimi veselicami. V nekaterih krajih (tako šola za male otroke pri sv. Florijanu v Ljubljani) so ta dan tudi praznovali sklep šolskega leta.

— **Pervi splošni zbor slovenskih učiteljev** v Ljubljani bode kolikor mogoče svojemu lepemu namenu vstrezal. Precej učiteljev se je že oglasilo, da pridejo. Prosili smo slavni deželni in mestni odbor, da bi se po zgledu drugih dežel tudi nam slovenskim učiteljem v ta namen podarilo kaj denarne pomoči. Deželni odbor je v seji 23. preteč. m. na našo prošnjo dovolil redutno dvorano za zborovanje in koncert, ter se je obrnil ne deželni šolski svet zaradi privolitve denarne podpore 100 gold. iz normalnega šolskega zaklada. Za to lepo pomoč bomo slovenski učitelji zelo hvaležni. Tudi vodstvo južne železnice je našo prošnjo zastran ponižanja voznine uslišalo in je vdeleževalcem v II. in v III. voznem redu znižalo ceno za polovico (den halben Postzugsfahrpreis) in sicer na vseh postajah iz Tersta v Ljubljano, iz Gradca v Ljubljano in iz Zagreba in Zidanega mosta v Ljubljano in nazaj (samo v teržaškem berzovlaku ne) in sicer za čas od 20. do 30. t. m. za enkratno vožnjo naravnost v Ljubljano in nazaj. Od Rudolfove železnice pričakujemo ravno takega dovoljenja. P. n. gg. vdeleževalcem tega občnega zbora še enkrat naznanjamo, da se vstopnice za ta zbor po 50 kr. dobivajo pri A. Praprotniku, pervesedniku slov. učiteljskega društva (v Virantovi hiši na strani proti vertu v I. nadstropji), in da se na pisma ali poštne nakaznice pošiljajo vsem, ki se za nje oglašajo. Prosimo pa, da naj vsak vdeleževalec pové, v katerem voznem redu (ali v II. ali v III.) se hoče voziti, ker se po vodstvenem ukazu mora to na vstopnici zaznamovati (tisti gg. vdeleževalci, ki so že vstopnice pa brez tega znamenja prejeli, naj na levi strani spodaj sami zapišejo II. ali III. Wagenklasse). Tisti gg. vdeleževalci, ki bi radi imeli prosto ali vsaj ceneje stanovanje, naj se tudi naj manj en teden popred za to zglašajo pri predsedništvu. Ravno tako prosimo tudi vse tiste gospode, kateri hočejo o kaki naznanjenih treh točkah pri zboru obširneje govoriti ali kake druge posamesne nasvete staviti, da naj to popred naznanjajo pervesedniku. Če ima kje kaka šola ali kak učitelj kake primerne šolske izdelke od učencev ali sploh kako posebno učilo za razstavo, prosimo naj to pošlje razstavnemu odboru prvega splošnega zbora slovenskih učiteljev v Ljubljano. Tudi gg. pevce učitelje prosimo, da bi se imenovali in povedali, kateri glas hočejo peti. Dragi bratje, slovenski učitelji! vsi za enega in eden za vse moramo delati, da bode se slavno izverševala naša namera: z ljudsko šolo koristiti narodu!

— Nadaljevalni tečaj za ljudske učitelje z dežele začel se je 27. t. m. Učitelji imajo dela 8 ur na dan, — potú dovolj, le sadú še toliko! V zadnjem l. »Uč. Tov.« so bili v imeniku za nadaljevalni tečaj po pomoti izpuščeni ti-le gg. učitelji: Ozimek Anton iz Dobrove, Pfeifer France iz Goričice, Duler Jož, iz Dvora in Vertnik Ant. iz Osilnice.

— K zboru vseh avstrijskih učiteljev v Celovcu zbralo se je čez 1500 učiteljev. Med temi je 150 krajnih in okrajnih šolskih svetovalcev.

— Ravno ste prišli na svetlo dve brošuri, ena v slovenskem in druga v nemškem jeziku in sicer:

1. Nadaljevalno izobraževanje ljudskih učiteljev na Kranjskem. Pojasnilo letnega sporočila c. k. izobraževalnice za učitelje v Ljubljani 1872. Na svetlo dalo več udov slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani. Čisti dohodki namenjeni so društvu »Šola«.

2. Zur Lehrerfortbildung in Krain. Eine Entgegnung auf den Jahresbericht der k. k. Lehrerbildungsanstalt zu Laibach. 1872. Herausgegeben von mehreren Mitgliedern des slovenischen Lehrervereines in Laibach. Der Reinertrag ist zum Besten des Schulpfennigvereines »Šola« bestimmt. Obe te brošuri prodaja bukovez R. S. Mihelač (v Slonovih ulicah) v Ljubljani, prvo po 10, drugo po 15 kr.

Te dve brošuri rodil je naš »boj z g. pl. Gariboldijem«, kterega se je vdeleževal (v l. 24. preteč. m.) celó nemški Pavliha »Figaro«.

Na naša mirna pojasnila v zadnjem »Tov.« je g. pl. Gariboldi v nekem »Eingesendet« v »Tagblattu« tako surovo odgovoril, da mu na take gnjusne besede in laži pošten učitelj pač ne more drugega odgovoriti kakor to, da ne more misliti, kako more pošten in še celó omikan človek z »zdravo pametjo«, še bolj pa učitelj in zraven še izobraževalec učiteljev (Lehrerbildner) tako umazano psovati in razžalovati učiteljstvo in še celó javna poštena učilišča! Čudimo se z njegovimi besedami: »Und dieser Mann soll ein Lehrerbildner, ja noch mehr, der moralische Leiter der krainischen Lehrerschaft sein!«

— V Zagrebu vstanovilo se je lepo društvo pod imenom: hrvatski pedagoški-književni zbor, kateri ima zverho širiti strukovno i občo obrazovanost med hrvatskim ljudskim učiteljstvom in promicati interese hrvatske šole brez razlike vere. Takega društva bi živo potrebovali tudi mi slovenski učitelji. Zato pa nam je treba delati, pa ne gariboldirati —.

— Doneski za društvo »Šola«: preč. gosp. Josip Novak, dekan v Kočevji 6 gold.; neimovani 1 gold. (Dalje prih.)

Razpis učiteljskih služeb na Kranjskem. Pri novi vstanovljeni šoli v c. k. kaznovalnici za moške v Ljubljani oddaja se učiteljeva služba s 600 gl. letne plače, s petletno 10 % doklado do tridesetega službenega leta, s stanovanjem, s 4 sežnji derv in s 12 funti sveč. Prosilec mora zraven v slovenskem in nemškem jeziku znati podučevati tudi v godbi in v petji. Prošnje naj se oddajajo do 25. t. m. pri c. k. višji državni pravdniji (Oberstaatsanwaltschaft) v Gradcu.

V Preski nad Ljubljano se učiteljeva služba za terdno oddaja. Prosilci naj svoje prošnje oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Ljubljani za ljubljansko okolico. — V trirazredni ljudski šoli v Ložu izpraznjena je 2. podučiteljeva služba za učiteljico s 300 gold. letne plače in s stanovanjem. Prošnje naj se oddajajo pri c. k. logaškem okrajnem šolskem svetu v Planini do 20. t. m.

Razpis učiteljskih služeb na Štajerskem. Pri sv. Lenartu pri Mariboru na Štajerskem ste pri čveterorazredni ljudski šoli izpraznjeni dve učiteljski službi in sicer učiteljeva s 500 gold. in podučiteljeva s 300 gold. Prošnje za nji naj se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu pri sv. Lenartu do 15. t. m.

Prememba v učiteljskem stanu na Kranjskem. G. Jan. Trevenu, učitelju v Šent-Petru, podeljena je služba v Blokah. G. Jan. Goršič, učitelj v Vipavi, je šel za učitelja v c. k. jetnišnico za moške v Gradcu.